

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂREA
din 4 iunie 2013
În Cauza Iulian Popescu împotriva României
(Cererea nr. 24999/04)
Strasbourg

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Iulian Popescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Alvina Gyulumyan, Ján Šikuta, Luis López Guerra, Nona Tsotsoria, Kristina Pardalos, Valeriu Grițco, judecători, și Santiago Quesada, *grefier de secție*, după ce a deliberat în camera de consiliu, la 14 mai 2013, pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 24999/04 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, Iulian Popescu („*reclamantul*”), a sesizat Curtea la 13 aprilie 2004, în temeiul art. 34 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („*Convenția*”).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agenții guvernamentali, Beatrice Rămășcanu și Irina Cambrea, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul a invocat, în mod special, lipsa unui proces echitabil în procesul penal împotriva acestuia și încălcarea dreptului său la respectarea vieții sale private și dreptul la recursul individual.

4. La 6 septembrie 2005, cererea a fost comunicată Guvernului.

5. La 13 ianuarie 2011, în conformitate cu art. 29 § 1 din Convenție, s-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

5. În urma abținerii lui Corneliu Bîrsan, judecător ales să reprezinte România (art. 28 din regulament), președintele Marii Camere a desemnat-o pe Kristina Pardalos în calitate de judecător *ad hoc* (art. 26 § 4 din Convenție și art. 29 § 1 din Regulament).

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

6. Reclamantul s-a născut în 1953 și locuiește în București.

A. Evenimentele din noaptea 9/10 februarie 2004

7. În noaptea de 9 februarie 2004, o patrulă de poliție a surprins un furt ce se afla în desfășurare într-un magazin din Râmnicu-Sărat. Aceștia au mers cu mașina în direcția magazinului și au văzut un bărbat stând în fața acestuia. Când bărbatul a observat că mașina poliției se apropia, acesta a intrat în magazin, probabil ca să-și anunțe complicitățile de venirea poliției și să plece de la locul faptei. La scurt timp după acestea, doi bărbați au ieșit din magazin și au fugit în direcții diferite. Înăuntru, poliția a găsit două geți mari ce conțineau obiecte luate din magazin care s-au dovedit a fi abandonate de suspecti în momentul în care aceștia au fugit.

8. Agenții de poliție au plecat în urmărirea suspectilor. L-au văzut pe unul dintre suspecti intrând într-o mașină *Olcit* de culoare albă, care a demarat în trombă către străzile adiacente. Agenții de poliție nu au reușit să vadă numărul de înmatriculare al vehiculului ori fața șoferului.

Unul dintre agenți a reușit să-l prindă pe unul dintre suspecti. După ce l-au dus la secția de poliție, aceștia s-au întors la locul faptei pentru a căuta vehiculul de culoare albă în vecinătate. L-au găsit pe reclamant în mașina lui, un *Olcit* de culoare albă, într-un spațiu de parcare. S-a observat că motorul mașinii era cald. Agenții de poliție l-au arestat fiind suspectat că a participat la furt.

B. Urmărirea penală

9. Reclamantul a fost interogat în aceeași noapte la secția de poliție. Acesta a negat orice fel de implicare la furt, afirmând că era în drum spre Târgu-Neamț de la București, localitatea sa natală, pentru afaceri.

Celălalt suspect care a fost arestat în noaptea în care s-au petrecut evenimentele a negat, de asemenea, orice participare la furt. Ambii suspecti au negat faptul că se cunoșteau.

10. În dimineața următoare, agenții de poliție au căutat în portbagajul mașinii reclamantului. Aceștia au găsit diferite instrumente ce ar fi putut fi folosite la furtul prin efracție. Reclamantul a declarat că folosea instrumentele respective pentru repararea mașinii.

11. Cele două persoane au fost plasate în arest preventiv pe toată durata procesului.

12. La 4 martie 2004, în baza probelor de la locul faptei, expertizelor tehnice și a declarațiilor agenților de poliție care au participat la evenimente, procurorul i-a trimis în judecată pe reclamant și pe celălalt suspect pentru furt.

C. Procedura în fața instanțelor naționale

13. La 6 aprilie 2004, judecătoria Râmnicu-Sărat l-a condamnat pe reclamant pentru complicitate la infracțiunea de furt calificat și i-a aplicat pedeapsa de patru ani de închisoare.

14. Instanța și-a motivat decizia în baza probelor acuzării, precum și în baza declarațiilor martorilor oculari date în ședința publică. Au fost ascultați agenții de poliție prezenți la locul faptei și un martor ocular din vecinătate care, în noaptea în care a fost săvârșită infracțiunea, a văzut că în fața mașinii reclamantului erau trei persoane care purtau haine și căciuli negre. Toți martorii au fost propuși de procuror și mai dăduseră declarații acestuia, în timpul anchetei.

Reclamantul, care a fost apărat de un avocat desemnat de instanță, nu a mai solicitat alte probe în fața instanței. Acesta a negat comiterea vreunei infracțiuni și și-a menținut aceeași poziție din timpul urmăririi penale.

15. Inculpații au formulat apel împotriva hotărârii judecătorești, susținându-și nevinovăția. Apelul a fost respins de Tribunalul Buzău, prin hotărârea din 8 iunie 2004. Recursul formulat ulterior a fost, de asemenea, respins prin hotărârea definitivă din 19 iulie 2004 a Curții de Apel Ploiești.

D. Scrisori adresate Curții

16. La 13 aprilie 2004, aflat în detenție, reclamantul a adresat o plângere Curții contestând caracterul echitabil al procesului intern. Acesta a atașat copii ale actului de acuzare și ale deciziilor pronunțate de instanțe în cazul său.

17. La 17 august 2004, după ce a primit de la Curte instrucțiunile generale privind cererea sa, reclamantul a scris Judecătoriei Râmnicu-Sărat solicitând copii simple (nelegalizate) ale unor documente din dosarul său, adică declarațiile martorilor, rapoartele privind probele materiale ale procurorului și expertizele tehnice. A menționat că îi sunt necesare la formularea plângerii în fața Curții.

18. La 16 august 2004, grefa judecătorești i-a cerut reclamantului să trimită dovada efectuării plății unei taxe judiciare de 7,000 lei românești (ROL) și a unui timbru judiciar de 1,500 ROL pentru fiecare pagină copiată. S-au invocat dispozițiile Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru.

19. La 21 septembrie 2004, reclamantul a trimis judecătoriei 100 de timbre judiciare de 1,500 ROL fiecare și a informat grefierul că nu avea posibilitatea să plătească taxa judiciară de timbru.

20. La 27 septembrie 2004, grefa a trimis reclamantului toate timbrele judiciare pe care acesta le trimisese și i-a solicitat să plătească taxa de timbru. L-a sfătuit, de asemenea, pe reclamant să trimită un membru al familiei sale la grefa judecătorești pentru a obține copii ale documentelor solicitate, în această situație costul fotocopierii fiind inclus.

21. Reclamantul și-a reînnoit solicitarea pentru copiile elementelor din dosar, însă, la 6 octombrie 2004, grefa și-a reiterat răspunsurile date anterior.

22. La 17 noiembrie 2004, reclamantul a informat Curtea că nu a putut obține copii ale documentelor. Acesta a explicat, de asemenea, că nu a putut să trimită nici un membru al familiei sale la grefa judecătorești.

23. Documentele respective au fost comunicate Curții de către Guvern în anexa la observațiile trimise la 8 decembrie 2005.

24. Reclamantul a fost eliberat din penitenciar la 11 septembrie 2006.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

25. Dispozițiile relevante ale Legii nr. 146/1997 și legislația ulterioară privind taxele judiciare de

timbru sunt redade în *Weissman și alții împotriva României*, nr. 63945/00, pct. 21-22, CEDO 2006-VII (extrase) și *Postolache împotriva României* (nr. 2), nr. 48269/08, pct. 23-26, 6 iulie 2010.

26. În plus, conform art. 3 lit. Ț) din Legea nr. 146/1997, cererile pentru legalizarea de copii de pe înscrisurile aflate la dosar sunt taxate, pentru fiecare exemplar de copie în parte, cu 2 000 lei/pagina. Conform art. 13 din lege, toate celelalte acțiuni și cereri neevaluabile în bani, cu excepția celor scutite de plata taxei judiciare de timbru potrivit legii, se timbrează cu 20 000 lei.

27. Dispozițiile relevante din Constituție și aplicabilitatea acestora în dreptul intern sunt descrise în cauza *Varga împotriva României* (nr. 73957/01, pct. 27 și 29, 1 aprilie 2008).

ÎN DREPT

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 și art. 34 din Convenție

28. Reclamantul s-a plâns că nu a putut obține elemente din dosarul său penal care erau relevante pentru cererea adresată Curții. Acesta a invocat, în principal, art. 8 și art. 34 din Convenție.

29. Curtea constată că, cu titlu liminar, că plângerea rămâne în sfera tezei a doua a art. 34 din Convenție (a se vedea, de asemenea, *Gagiu împotriva României*, nr. 63258/00, pct. 83 și 85, 24 februarie 2009). Prin urmare, plângerea va fi examinată în mod exclusiv în cadrul art. 34. În plus, Curtea reiterează că o plângere în temeiul art. 34 din Convenție este de natură procedurală și, ca atare, nu determină o problemă a admisibilității în temeiul Convenției (a se vedea *Vladimir Sokolov împotriva Rusiei*, nr. 31242/05, pct. 75, 29 martie 2011).

30. Art. 34 este redactat după cum urmează:

„Curtea poate fi sesizată printr-o cerere de către orice persoană fizică, orice organizație neguvernamentală sau de orice grup de particulari care se pretinde victimă a unei încălcări de către una dintre înaltele părți contractante a drepturilor recunoscute în convenție sau în protocoalele sale. Înaltele părți contractante se angajează să nu împiedice prin nicio măsură exercițiul eficace al acestui drept.”

A. Argumentele părților

31. Reclamantul a susținut că instanța națională a refuzat să-i elibereze copii ale documentelor de care avea nevoie pentru a-și fundamenta cererea adresată Curții.

32. Guvernul a susținut că reclamantul nu a suferit nicio ingerință în dreptul său de petiționare, deoarece nicio autoritate nu a refuzat să-i elibereze documentele solicitate. Chiar dacă se presupune că asemenea ingerință a avut loc, acesta consideră că prevederea în lege, în speță Legea nr. 146/1997, are ca scop recuperarea parțială a costurilor de servicii juridice publice, astfel protejând ordinea publică necesară într-o societate democratică. A mai subliniat că respectivele cheltuieli ale operațiunii erau minime pentru reclamant. În cele din urmă, a considerat că reclamantul se afla deja în posesia celor mai relevante documente ale procesului penal pe care le-a prezentat Curții cu ocazia primei sale cereri.

B. Motivarea Curții

1. Principii generale

33. Deși obiectul art. 8 este, în principal, acela de a apăra persoanele particulare împotriva actelor arbitrare ale autorităților publice, acesta nu se limitează la a obliga statul să se abțină de la asemenea ingerințe. În completarea acestui angajament negativ principal, există obligații pozitive inerente în temeiul art. 34 care solicită autoritățile să furnizeze toate facilitățile necesare pentru a face posibilă o evaluare adecvată și eficientă a cererilor. Spre exemplu, în anumite circumstanțe, autoritățile pot avea obligația de a asigura reclamanților copii ale documentelor necesare pentru examinarea cererilor acestora. Asemenea obligații pot apărea în situații de o anumită vulnerabilitate și dependență a reclamanților care nu reușesc să obțină documentele necesare pentru completarea dosarelor acestora [a se vedea *Iambor împotriva României* (nr. 1), nr. 64536/01, pct. 216, 24 iunie 2008, și *Naydyon împotriva Ucrainei*, nr. 16474/03, pct. 63, 14 octombrie 2010].

34. În special, persoanele aflate în detenție, cu contact limitat la familie sau la mediul exterior, se pot găsi într-o ipostază vulnerabilă în momentul în care aceștia sunt dependenți, comunicând cu instanțele judecătorești, de autorități [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Trosin împotriva Ucrainei*, nr. 39758/05, pct. 54, 23 februarie 2012, și *Vladimir Sokolov*, citată anterior, pct. 77].

35. Mai mult, faptul că Guvernul a prezentat copii ale documentelor relevante, permițând astfel Curții să examineze pretențiile reclamantului, nu exclude ca aceasta să se pronunțe asupra acestei chestiuni în temeiul art. 34 (a se vedea *Naydyon*, citată anterior, pct. 68).

2. Aplicarea acestor principii în cauza de față

36. Curtea constată că reclamantul a formulat o plângere în temeiul art. 6 § 1 din Convenție pretinzând caracterul inechitabil al procesului penal împotriva acestuia.

Reclamantul a susținut că, în cauză, condamnarea sa nu s-a întemeiat pe dovezi solide. În acest context, documentele din dosarul penal pe care reclamantul le-a solicitat au fost necesare pentru a-și susține plângerile. Reclamantul a informat în mod corespunzător instanța națională de faptul că avea nevoie de documente pentru a-și fundamenta plângerea trimisă Curții (supra, pct. 17 și urm.).

37. Conform art. 20 din Constituție, autoritățile sunt obligate să respecte obligațiile internaționale asumate de stat în domeniul drepturilor omului, care au prioritate, cu excepția cazului în care reglementările naționale conțin dispoziții mai favorabile. Prin urmare, judecătoria ar fi trebuit să fie conștientă de obligația pozitivă a statului de a-l asista pe reclamant în exercitarea dreptului său de petiționare.

38. În consecință, Curtea va examina răspunsul autorităților interne cu privire la cererea reclamantului. De la început, se observă că reclamantul nu a fost niciodată înștiințat pe deplin de costul total al procedurii, deoarece grefa judecătorei nu a comunicat numărul exact de pagini ce ar fi trebuit copiate sau taxa de fotocopiere a unei pagini. Prin urmare, chiar presupunând că suma respectivă ar fi avut vreo relevanță în cauză, este numai o pură speculație faptul că întregul cost al procedurii era minim pentru reclamant, astfel cum a fost sugerat de Guvern.

39. Curtea consideră că autoritatea națională nu a luat în considerare poziția vulnerabilă a reclamantului, acesta fiind deținut în penitenciar, departe de familia sa (a se vedea supra, pct. 34 și practica judiciară citată acolo). Cu toate că este adevărat faptul că nu s-a refuzat explicit cererea reclamantului, instanța internă i-a răspuns în mod rigid, făcând o trimitere generală la legislația privind taxele judiciare de timbru însă fără să ofere explicații concrete în ceea ce privește modalitatea de plată ori modalitatea de solicitare a unei scutiri, a unei reduceri sau plata în rate (a se vedea și supra, pct. 26). Instanța națională nu a reușit să ofere astfel de informații chiar dacă a fost înștiințată de către reclamant cu privire la imposibilitatea acestuia de a plăti taxa de timbru.

40. Presupunând că instanța națională nu a considerat că este obligată să ofere reclamantului astfel de informații, Curtea reține că aceasta oricum l-a sfătuit pe reclamant în ceea ce privește modul în care să procedeze cerându-i să caute ajutor din partea familiei. Cu toate acestea, un asemenea sfat nu ar fi făcut decât să îl îndrume pe o pistă greșită, odată ce nu există obligația legală ca familia să îl ajute pe deținut oferindu-i bani să plătească taxa de timbru (a se vedea *Lordache împotriva României*, nr. 6817/02, pct. 39, 14 octombrie 2008).

41. În plus, se reține faptul că, deși fiind conștientă de poziția reclamantului, autoritatea națională nu i-a oferit informația rapid. În adevăr, printr-o primă scrisoare, instanța i-a cerut reclamantului să plătească taxa de timbru și abia în cea de a doua scrisoare a fost menționată obligația de a plăti costurile de fotocopiere fără să menționeze prețul acestui serviciu. Așadar nu i s-a acordat șansa de a anticipa de la început suma totală de costuri a cererii sale. În plus, această abordare, de a adăuga costuri și condiții cu fiecare scrisoare, ar fi putut avea un efect de descurajare pentru reclamant, chiar dacă acest lucru nu e menționat de instanța internă.

42. Este de subliniat faptul că, din cauza modului în care autoritățile au soluționat cererea reclamantului, însăși Curtea a fost nevoită să solicite Guvernului să prezinte documentele relevante (a se vedea *Naydyon*, citată anterior, pct. 65).

43. Cele de mai sus sunt suficiente pentru a permite Curții să concluzioneze că statul pârât nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul art. 34 din Convenție privind refuzul de a furniza solicitantului copii ale documentelor necesare pentru a-și susține cererea în fața Curții.

II. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 6 din Convenție

44. În fond, invocând art. 6 din Convenție, reclamantul s-a plâns de lipsa caracterului echitabil al procesului penal în fața instanțelor naționale și, în special, că a fost condamnat fără să existe o probă solidă a vinovăției sale.

45. Guvernul a contestat susținerile reclamantului și a afirmat că procesul penal a fost corect, iar dreptul la apărare a fost pe deplin respectat de instanțele naționale.

46. Curtea reține că afirmațiile reclamantului nu sunt susținute de probe din dosar. În special, se observă că instanțele naționale și-au întemeiat deciziile pe mai multe probe care au fost dezbătute în ședință publică și pe care reclamantul le-a putut contesta în mod real. Deși este necontestat faptul că dovezile aduse în fața instanțelor au fost prezentate în mod exclusiv de procuror, se reține că avocatul reclamantului nu a solicitat probe suplimentare în sprijinul clientului său (supra, pct. 14). În plus, reclamantul nu a contestat în fața autorităților naționale calitatea reprezentării

oferite acestuia de către avocatul desemnat din oficiu. De asemenea, Curtea reține că reclamantul și-a susținut declarațiile inițiale pe parcursul procesului, negând în mod sistematic orice implicare în ceea ce privește furtul.

47. În ceea ce privește modul în care instanțele naționale au interpretat probele, Curtea reiterează că, în lipsa oricărei indicații ce implică alegeri arbitrare, această chestiune aparține exclusiv de competența autorităților naționale, care sunt mai în măsură să evalueze faptele în lumina probelor prezentate în fața acestora [a se vedea *García Ruiz împotriva Spaniei* (MC), nr. 30544/96, pct. 28, CEDO 1999-I].

48. Pentru aceste motive, ținând cont de ansamblul elementelor de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe asupra acuzațiilor formulate, Curtea constată că acestea nu indică nicio pretinsă încălcare a art. 6 din Convenție.

Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 3 (a) și 4 din Convenție.

III. Cu privire la alte preținse încălcări ale Convenției

49. Prin scrisoarea primită de Curte la 21 februarie 2011, reclamantul s-a plâns de condițiile de detenție.

50. Curtea notează că, în orice situație, reclamantul a fost eliberat din închisoare la 11 septembrie 2006, adică cu mai mult de șase luni înainte de data în care acesta a formulat plângerea (supra, pct. 24).

51. Rezultă că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins în temeiul art. 35 § 1 (a) și 4 din Convenție.

IV. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

52. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

53. Reclamantul nu a formulat niciun capăt de cerere privind încălcarea art. 8 și art. 34 din Convenție. Prin urmare, Curtea consideră că nu există niciun motiv să acorde vreo sumă în această privință.

Pentru aceste motive,
în unanimitate,
CURTEA:

1. *Hotărăște* că România nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul art. 34 din Convenție.

2. *Declară* inadmisibile celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 4 iunie 2013, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte